

Hoogstpersoonlijke zaken

Binnen mentorschap/curatele

Maria Nijenhuis

11-11-2021

Verzorging Verpleging Behandeling Begeleiding

- Gezondheidsrechtelijke regelgeving is soms (nog) in strijd met CBM regels
- Niet alle hoogstpersoonlijke zaken per definitie uitsluiten
- Trouwen: zie GHSHE:2021:3321 (4-11-2021)
- Wel onder hoogstpersoonlijk vallen (rechtspraak.nl):
 - Euthanasieverklaring
 - Donorregistratie
 - Testament maken (oordeel wilsbekwaamheid notaris!)
 - Echtscheidingsverzoek / erkennen kind
 - Gedwongen opname (wet ZD en WetvGGZ)

Niet-reanimeren verklaring

- Voorop staat de plicht van de hulpverlener om een goed hulpverlener te zijn. Het is dus een beslissing aan de zorgverlener, geen familie, geen mentor (zie HR 28 april 1989, TvGR 1989/51)
- Medisch zinloos handelen is hierbij het criterium voor de zorgverlener
- Echter: heeft iemand in een verklaring gezegd altijd gereanimeerd te willen worden, dan dient u dit als mentor mee te delen aan de zorgverlening. En natuurlijk andersom.
- Nooit tekenen voor akkoord dus, altijd voor 'gezien'.

Medisch Wetenschappelijk Onderzoek

- In principe verboden voor wilsonbekwamen, echter, wet is recent aangepast: “Dit verbod is niet van toepassing op wetenschappelijk onderzoek dat mede aan de betrokken proefpersonen zelf ten goede kan komen” (artikel 5 wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen). Bijvoorbeeld het ‘Goud onderzoek’.
- Onderzoek moet goedgekeurd zijn door medisch-ethische commissie van de uitvoerende instelling of deze commissie heeft besloten dat goedkeuring niet nodig is voor dit onderzoek.
- Taak mentor daarnaast: ernstig nadeel voorkomen / te alle tijden kunnen stoppen
- Betrokkene moet wel zelf willen! Expertgroep noemt dat betrokkene er nog iets van kan vinden.

Sterilisatie / seksualiteit

- Advies en raadgeven is de rol hierin van de mentor: levensovertuiging speelt hierin zeker een belangrijke rol, dus ook de rol van de mentor
- Echter: zie ook artikel 1:453 BW: als sprake is van mogelijk nadeel van de betrokkene
- Professionele verantwoordelijkheid van de zorgverlener blijft hier ook voorop staan
- Gedwongen anticonceptie in het kader van WvGGZ toegestaan in ZEER bijzondere omstandigheden (Zie ECLI:NL:RBROT:2020:9178); echter, in oktober 2021 heeft College voor Rechten van de Mens hierover haar zorgen geuit, verwijzend naar het gehandicaptenverdrag.

Donorregistratie

- Opgesteld in wilsbekwame periode: volgt de mentor wens betrokkene
- Sprake van wilsonbekwaamheid: dan aanpassen in het register (zelf of via papieren formulier).
- Na overlijden betrokkene is rol van een wettelijk vertegenwoordiger in principe uitgespeeld.
- Artikel 11, tweede lid WOD: bij afwezigheid van de wettelijk vertegenwoordiger moet de beslissing - dus de bevestiging of het teniet doen van de registratie - worden genomen door de nabestaanden van de betrokkene. Mochten de nabestaanden afwezig of onbereikbaar zijn, dan volgt uit het betreffende artikel 11, tweede lid, dat geen orgaandonatie mag plaatsvinden.

NB: Vaccinatie (geen hoogstpersoonlijke zaak)

- Mentor kan beslissen over al dan niet vaccineren. Idem aan vaccinaties op kinderleeftijd. Toegestaan, dan corona ook tenzij betrokkene er anders over is gaan denken
- Nooit gevaccineerd, dan waarschijnlijk ook geen coronavaccinatie
- Minderjarigen: zo nodig vervangende toestemming KG rechter, uitvoerbaar bij voorraad (dus onomkeerbaar) zie RBNNE:2021:4289
- 1:453 lid 5 BW: Bij verzet van betrokkene kan dan de betreffende handeling — bijvoorbeeld opname in een verpleeghuis — alleen maar plaatsvinden als deze kennelijk nodig is om ernstig nadeel voor betrokkene te voorkomen.
- De vrijheid om een medische behandeling te ondergaan of te weigeren is immers wezenlijk in het licht van zelfbeschikking en autonomie (EHRM 5 december 2013, *GJ 2014/50 (Arskaya/Oekraïne)*).

Vaccinatie vervolg

- De vuistregel om hierbij te hanteren is dat een cliënt die normaal gesproken zelf over zijn medicatie beslist, ook zelf beslist over de vaccinatie. Als de (huis)arts de vaccinatie uitvoert, is het aan de (huis)arts om de wilsbekwaamheid van de cliënt in te schatten en op basis daarvan te beslissen wie hij om toestemming vraagt.
- De Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (Wgbo) en onder omstandigheden de Wvggz en de Wzd, bieden in uitzonderingsgevallen de mogelijkheid om een ingreep (zoals vaccineren) uit te voeren zonder toestemming van de cliëntvertegenwoordiger of als de cliëntvertegenwoordiger toestemming heeft gegeven, maar de cliënt zich verzet.